

Національний
банк України

Останні події на валютному ринку та перспективи його розвитку

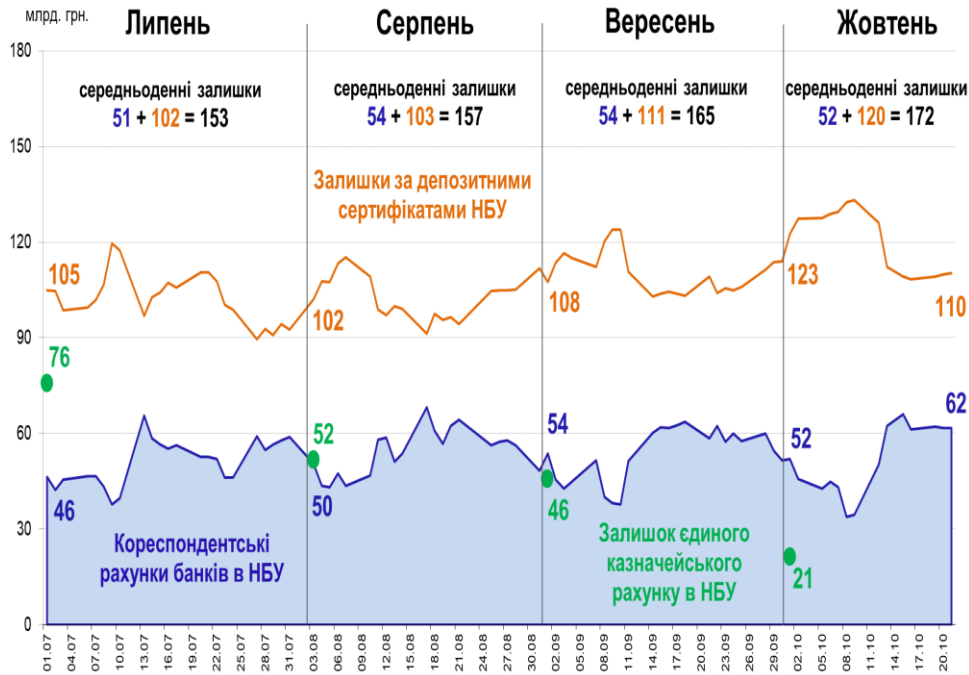
*Олександр Арсенюк
Департамент відкритих ринків*

Київ, 23 жовтня 2020

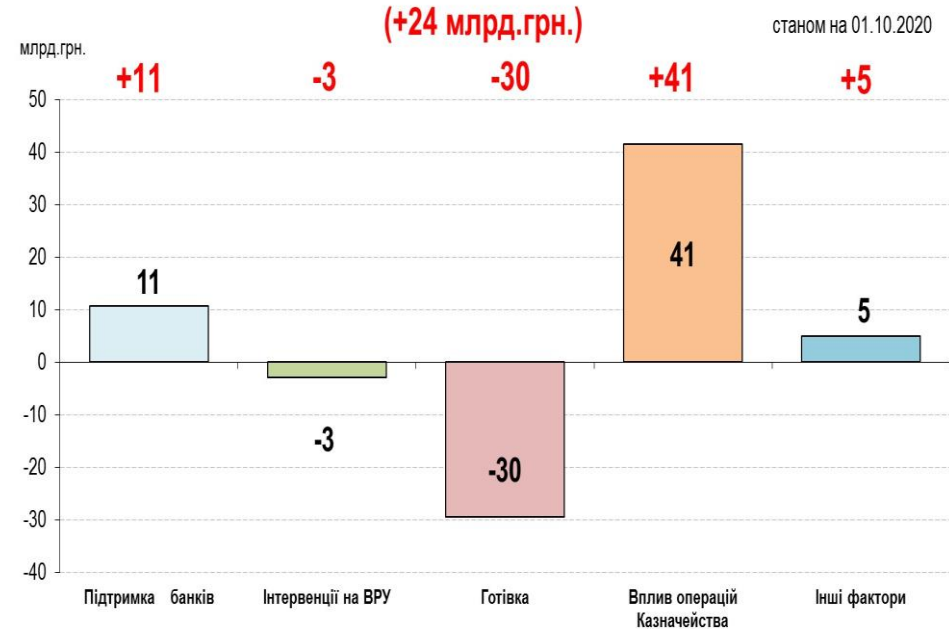

Тенденції в динаміці ліквідності банківської системи

Динаміка ліквідності банківської системи (на 21.10.2020)

Чинники зміни ліквідності банківської системи (коррахаунки НБУ та вкладення в ДС НБУ) у липні- вересні 2020р.

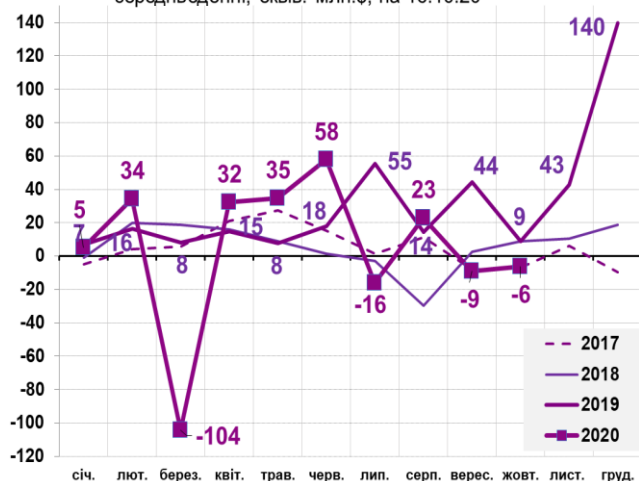
Основні тренди

- зростання ліквідності банків у серпні-жовтні було досить помірним, а її обсяг значно меншим, ніж на початку поточного року
- вплив власне операцій НБУ на стан ліквідності банків в цей період був незначним. Зокрема, попит банків на кредити рефінансування лишається помірним і не має вирішального впливу на стан ринку
- натомість зростання ліквідності банків відбувалося внаслідок активного витрачання Урядом коштів Єдиного казначейського рахунку

Показники стану валютного ринку України

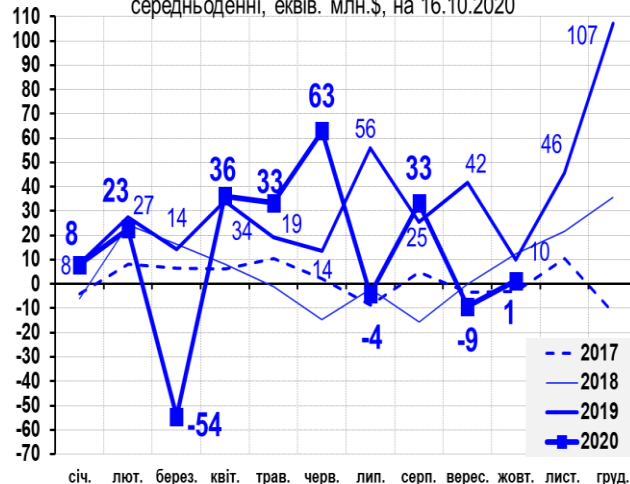
Клієнти + банки

Чистий попит (-)/пропозиція (+) на МВРУ, середньоденні, еквів. млн.\$, на 16.10.20

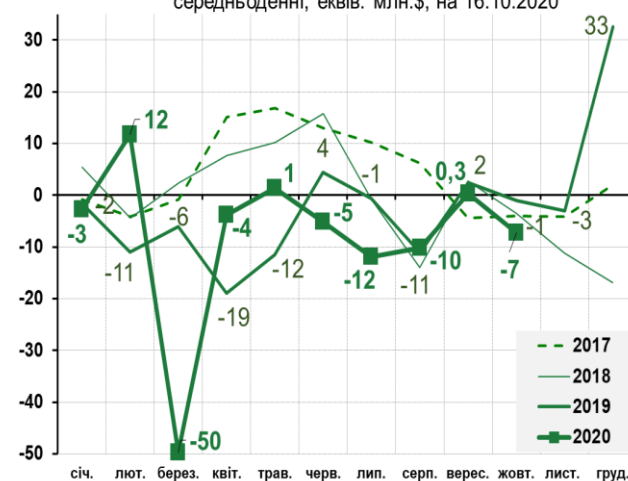
Клієнти

Чистий попит (-)/пропозиція (+) з боку клієнтів, середньоденні, еквів. млн.\$, на 16.10.2020

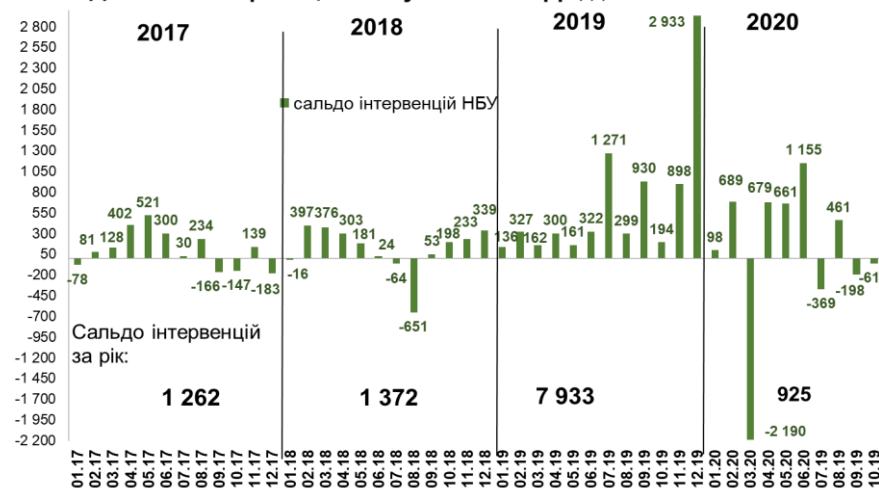

Банки

Чистий попит (-)/пропозиція (+) з боку банків, середньоденні, еквів. млн.\$, на 16.10.2020

млн \$ Динаміка інтервенцій НБУ у 2017-2020 рр., дол.еквів на 19.10.2020

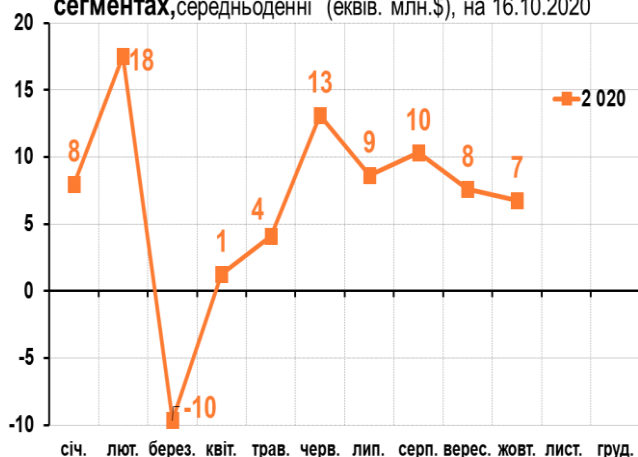
Основні тренди

- восени зазвичай відбувається **↑ попиту** на валюту для фінансування імпорту. В минулі роки це було пов'язано із **↑ імпорту енергоносіїв**, в 2020 – із **↑ споживчого імпорту**
- також вагомим чинником формування **попиту** в першій половині осені є купівля валюти для здійснення боргових платежів (зокрема – зовнішніх) та репатріації дивідендів
- **пропозиція** валюти в осінні місяці залежить обсягів нового врожаю та початку його активного продажу, що, у свою чергу, залежить від неекономічних факторів (погода тощо)
- у 2017-2018 рр. відчутне **↑ продажу** валюти компаніями АПК припало на жовтень, а у 2019 р. – на вересень

Показники стану валютного ринку України

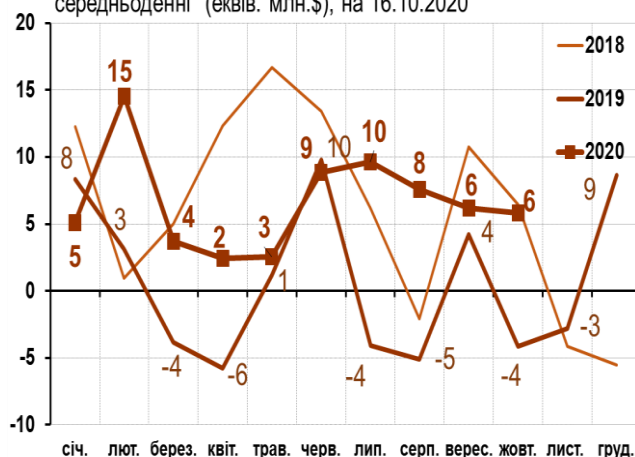
Готівка + безготівка

Сальдо операцій населення на готівк. та безгот. сегментах, середньоденні (еквів. млн.\$), на 16.10.2020

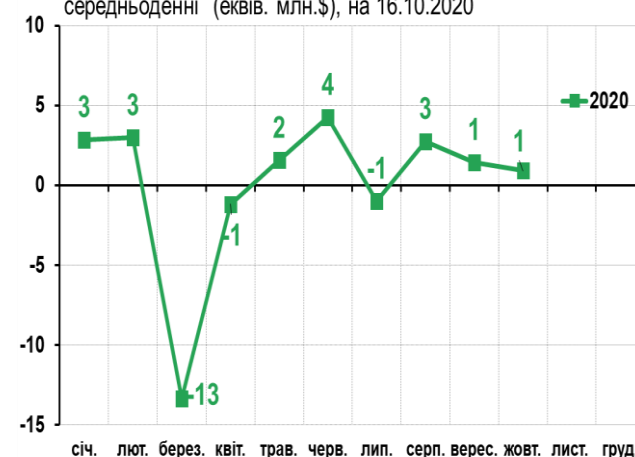
Готівка

Чистий продаж фізособами готівкової валюти, середньоденні (еквів. млн.\$), на 16.10.2020

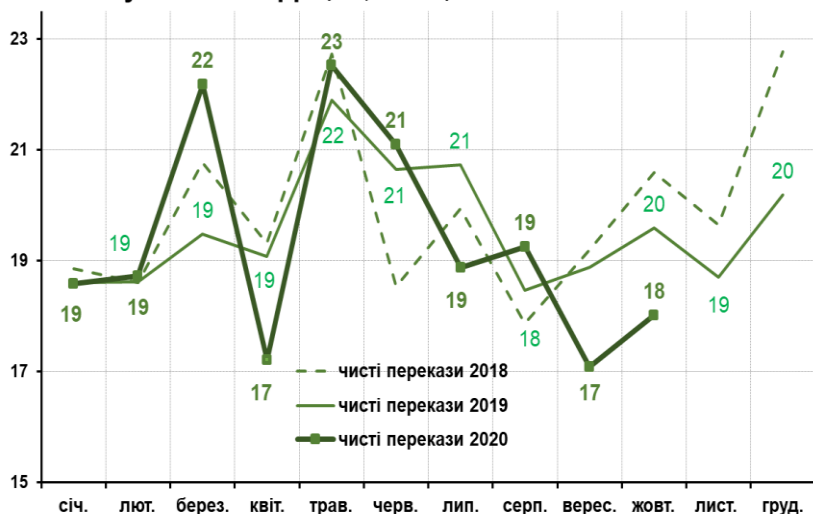

Безготівка

Чиста продаж фізособами безготівкової валюти, середньоденні (еквів. млн.\$), на 16.10.2020

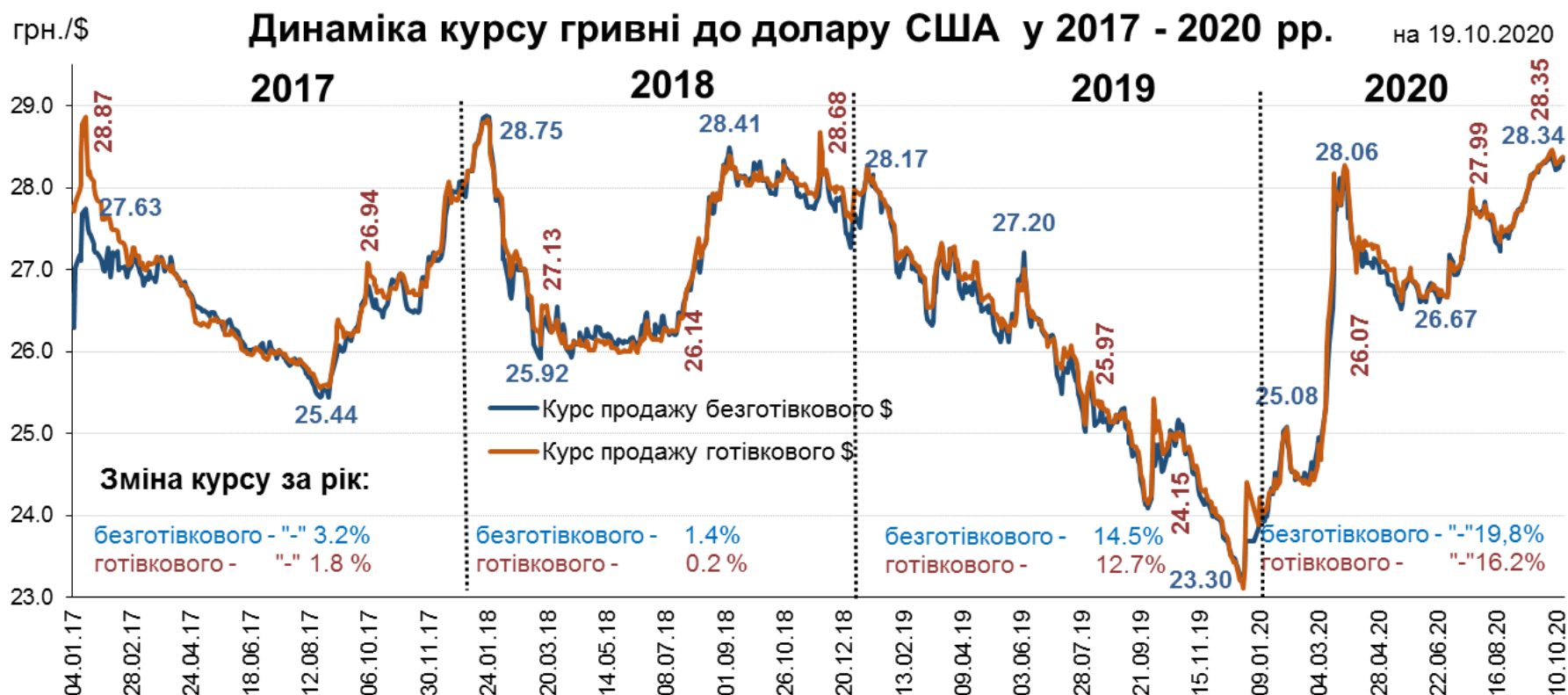
Чисті перекази іновалюти в Україну на користь фізичних осіб у 2018-2020 рр., у середньому за день, еквів. млн.\$, на 15.10.20

Основні тренди

- попри наявність певної нервозності на ринку, населення продовжує формувати чисту пропозицію іноземної валюти, обсяг якої, утім, має тенденцію до помірного, але стійкого ↓
- поступове ↓ пропозиції іноземної валюти з боку населення є наслідком ↓ обсягів переказів із-за кордону, ↓ заощаджень в період карантину та впливом психологічних чинників, пов'язаних із девальвацією
- попри розвиток безготівкових каналів купівлі/продажу валюти, обсяг готівкових операцій населення (валовий) все ще перевищує обсяг безготівкових

Курсова динаміка у 2017-2018 рр.

Курсові тренди

- для українського ринку лишається характерною рисою девальвація обмінного курсу гривні на початку осені. Осінь 2020 р. не стала виключенням, хоча дещо відрізнялася від попередніх років за чинниками впливу
- минулий рік був радше виключенням з цієї тенденції на фоні активного припливу коштів нерезидентів на ринок ОВДП, помітних обсягів продажу з боку НАК та більш раннім початком експорту нового врожаю

Яким обмінний курс буде надалі? Єдина вірна відповідь: він буде плаваючим, а значить потрібне хеджування

Офіційний курс гривні до долара США у 2018-2020 роках

- У короткостроковому періоді динаміка курсу гривні визначається попитом і пропозицією іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку
- У довгостроковому періоді – фундаментальними факторами, зокрема співвідношенням внутрішніх і зовнішніх цін та відсоткових ставок, рівнем продуктивності праці, структурою зовнішньої торгівлі та станом платіжного балансу

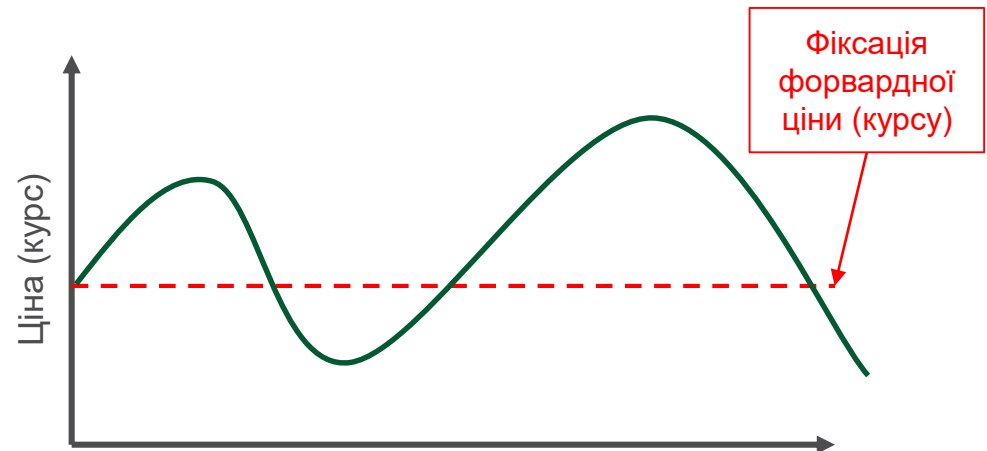
В умовах плаваючого курсу **вірною тактикою для бізнесу є хеджування валютного ризику**

Як найпростіше хеджувати ризики?

- ✓ Найпростіший спосіб хеджування – ФІКСАЦІЯ КУРСУ
- ✓ Фінансовий інструмент – ФОРВАРД
- ✓ Його можливості – ЗАФІКСУВАТИ МАЙБУТНЮ ЦІНУ (курс) купівлі або продажу
- ✓ Головний ефект – МОЖНА ПЛАНУВАТИ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ виходячи із наперед зафіксованого курсу
- ✓ СПЕКУЛЯТИВНИЙ ЗАРОБІТОК на коливаннях курсу – це діяльність професійних торговців на ринку (спекулянтів), а не виробників

Форвард (простою мовою) – угода, що передбачає розрахунки, пізніше ніж СПОТ (3 дні)

Так, купити/продати валюту можна або зараз або потім – через тиждень, місяць, півроку і т.д.

Види форвардних контрактів

Форвард з поставкою базового активу

Одна сторона в певний момент в майбутньому має продати іноземну валюту по заздалегідь встановленому курсу іншій стороні, яка зобов'язана сплатити за валюту та отримати її

Форвард без поставки базового активу

Розрахунки між сторонами угоди відбуваються на основі різниці між форвардним курсом і курсом спот в обумовлений день

Основні умови укладання форвардних договорів з поставкою та без поставки (валютне регулювання, розрахунок форвардного курсу, гарантійне покриття) є ідентичними.

Переваги форварду без поставки: більш широка база контрагентів, менший розрахунковий ризик

Звідки береться форвардна ціна КУПІВЛІ валюти?

Вхідні дані:

- Курс СПОТ 28 грн/дол
- Ринкова ціна грн – **10%** річних
- Ринкова ціна дол – **2%** річних

Розрахунок з боку банку:

1. Банк не бере на себе валютний ризик і позичає грн на ринку по **10%**
2. На ці гривні він зараз купує валюту (по 25) і розміщує на депозит під **2%**
3. Фактично банк несе витрати у розмірі: $2\% - 10\% = -8\%$ на рік, а за 6 місяців це буде -4%
4. Банк закладає ці витрати в ціну для клієнта: $28 + 4\% = 29,12$ грн/дол
5. Але 29,12 це собівартість. Додамо послуги банку – нехай це буде 20 коп, отже ціна купівлі валюти клієнтом – **29,32** грн/дол

Результат: клієнт зафіксував курс купівлі валюти на 6 міс і не переймається через зміну курсу в подальшому

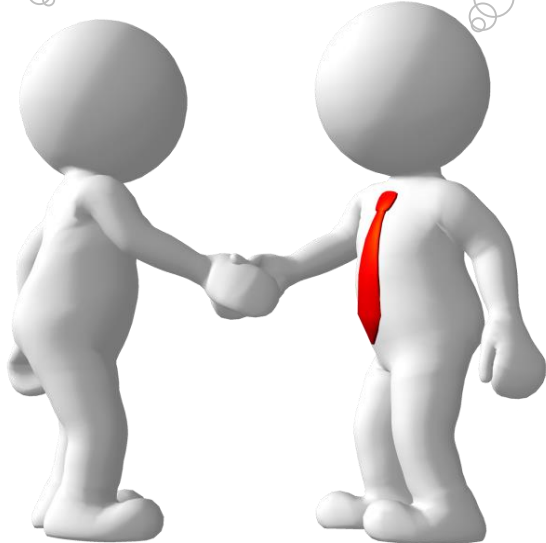
Звідки береться форвардна ціна ПРОДАЖУ валюти?

Вхідні дані:

- Курс СПОТ **28** грн/дол
- Ринкова ціна грн – **10%** річних
- Ринкова ціна дол – **2%** річних

Хочу продати \$
через **6** місяців!

Ок, продам по
28,92

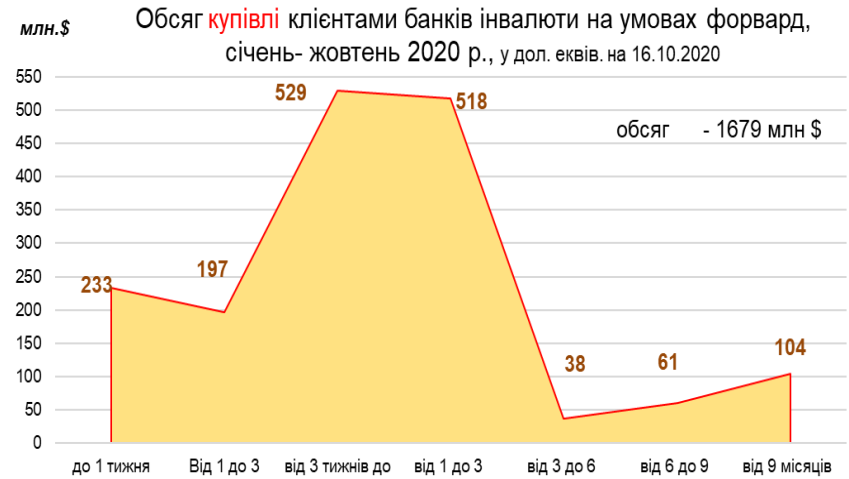
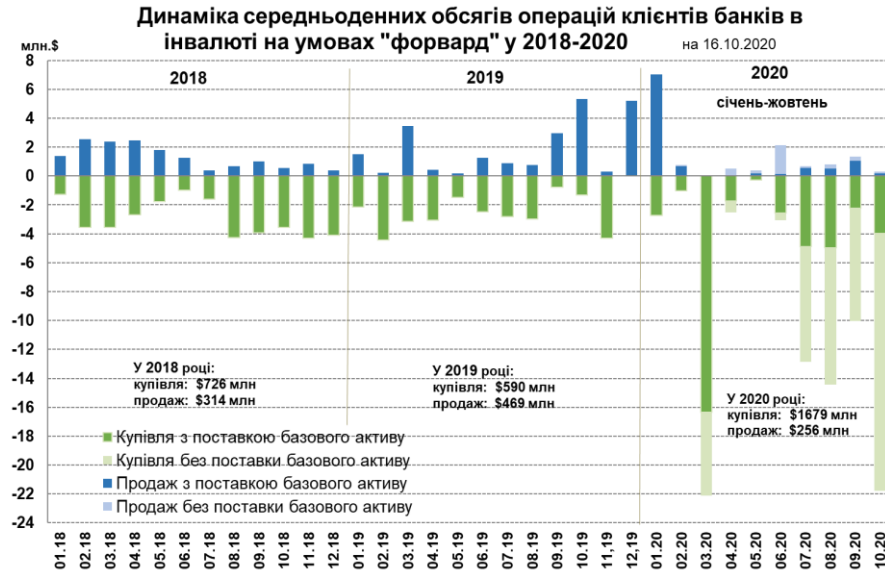

Розрахунок з боку банку:

1. Банк не бере на себе валютний ризик і позичає валюту на ринку під **2%**
2. Цю валюту він зараз продає (по 25) і розміщує гривні на депозит під **10%**
3. Фактично банк отримує прибуток у розмірі: $10\% - 2\% = 8\%$ на рік, а за 6 місяців це буде 4%
4. Банк додає цей прибуток до ціни для клієнта: $25 + 5\% = 26,25$ грн/дол
5. Але 29,12 це собівартість. Треба врахувати інтерес банку – але оскільки він купує, то він віднімає 20 коп, **отже ціна продажу валюти клієнтом – 28,92** грн/дол

Результат: клієнт зафіксував курс продажу валюти на 6 міс і не дивиться більше на курс взагалі

Операції на умовах форвард: це все ще квіточки, чи вже ягідки?

Основні тренди

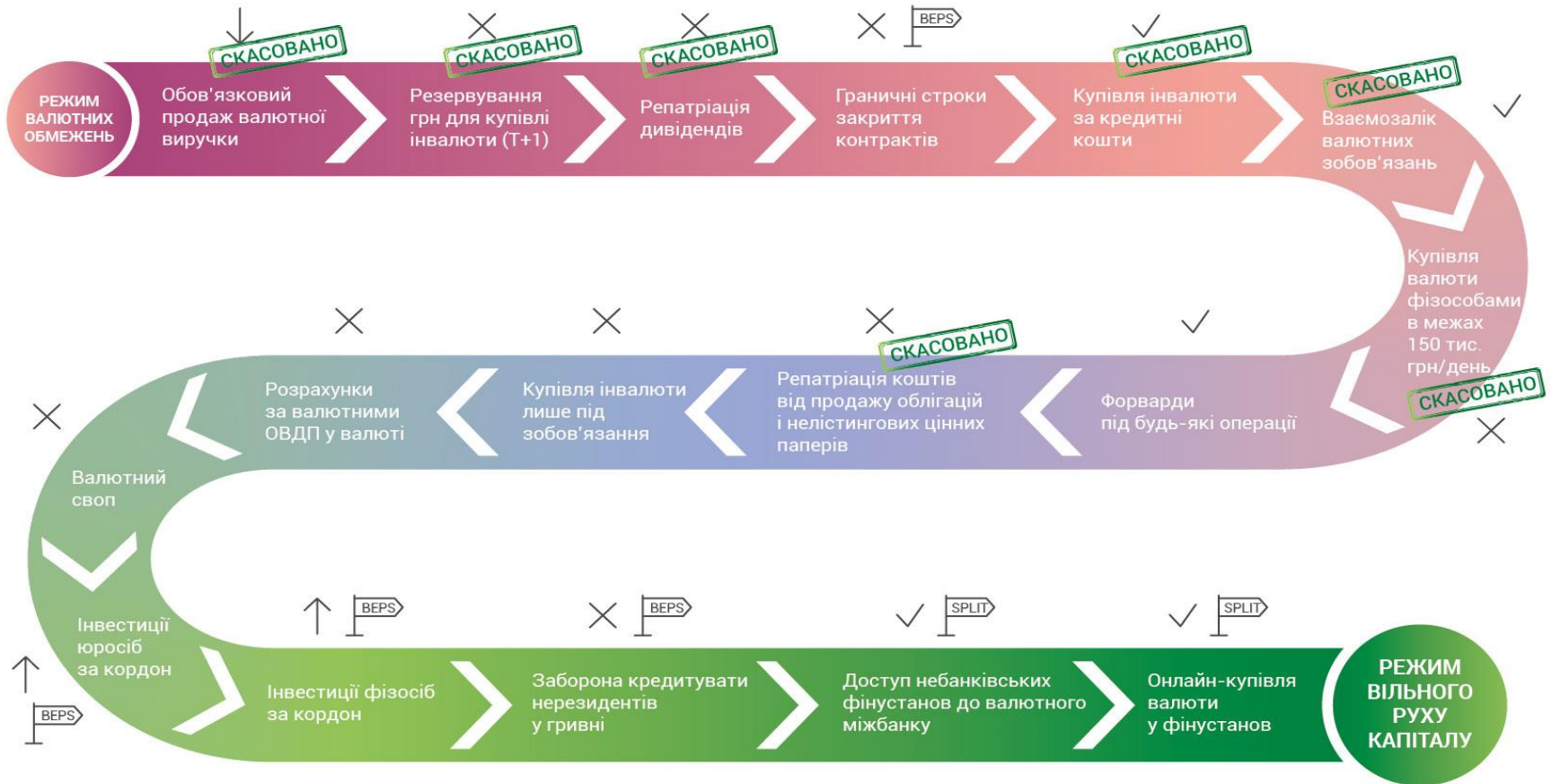
- клієнти банків дедалі активніше користуються можливостями по хеджуванню своїх валютних ризиків через форвардні контракти
- обсяг таких угод на валютному ринку в поточному році помітно збільшився, а в їх структурі збільшилася частка форвардів без поставки
- на стику 2019-2020 рр. (за ревальваційного тренду) клієнтів більше цікавили форварда на продаж валюти
- у II півріччі 2020 (за девальваційного тренду) клієнтам більш цікаві форварда на купівлю валюти

Валютна лібералізація

Дорожня карта скасування валютних обмежень

(відповідно до темпів поліпшення макроекономічних умов)

Умовні позначення:

- від найпріоритетніших до менш пріоритетних кроків
- збільшення ліміту і його скасування
- зменшення ліміту і його скасування
- X скасування усіх обмежень
- ✓ дозволено
- BEPS не раніше впровадження Плану дій BEPS
- SPLIT не раніше імплементації закону про "спліт"